

**Del 2: Hvordan forholde seg til og løse
uenighet, tvister og rettsaker**

- Rettssaker for domstolene

Om oss

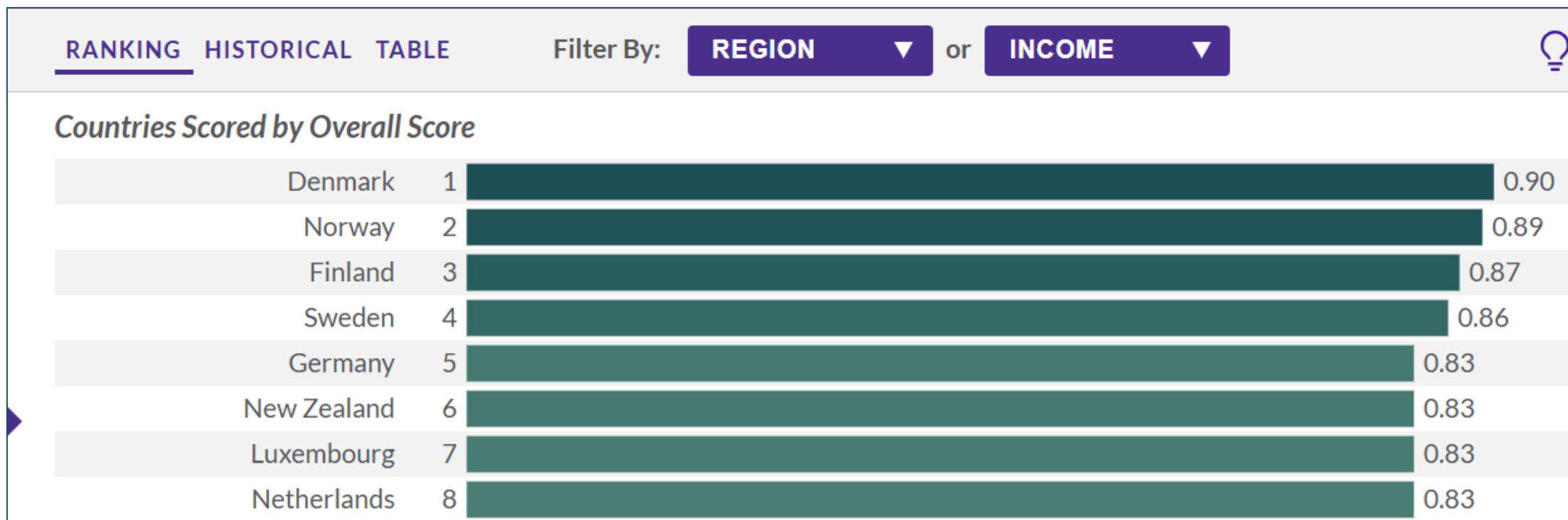

Roar Klausen

Espen Nyland

Norske domstoler regnes som svært gode, og i toppsjiktet internasjonalt når det gjelder i) rettsikkerhet, ii) uavhengighet, iii) tillit og iv) effektivitet:

Var det, eller var det ikke, inngått avtale muntlig avtale om salg av $\frac{1}{4}$ av aksjene i PT Eiendommer og Profilteam AS for NOK 11 mill.?

➤ Ett bevistema: vitner og dokumentbevis

Tingretten:

Hedmarken tingrett avsa 23. mars 2017 dom i saken med slik slutning:

1. Aust Invest AS frifinnes.
2. Maba Invest AS, Skrenten Invest AS og Figu Invest AS erstatter som solidarisk ansvarlige og innen 2 – to – uker Aust Invest AS sine sakskostnader med 207.150 – tohundreogsjutusenettthundreogfemti – kroner.

Anke til lagmannsretten

- Lagmannsretten varslet mulig siling, basert på tvisteloven § 29-13 slik den lød før lovendring i 2023:
 - «klart at anken ikke vil føre frem»
- Kort prosesskriv fra ankende parter:
 - Ikke mulig å vite om anken kunne føre frem, før vitner var ført

Tvisteloven § 29-13

(2)⁵ Anke over dom kan nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. En nektelse kan begrenses til enkelte krav eller ankegrunner.⁶

Opptakt: LE-2017-87732

Lagmannsretten besluttet siling:

Riktig rettslig utgangspunkt: Høy terskel: «de håpløse ankene»

Fra utgangspunktet gikk det utforbakke:

- ✓ Dissens?
- ✓ Forsvarlig å bedømme hvordan vitner vil forklare seg, før man har hørt vitnene?

17. juli 2017:

Lagmannsretten bemerker:

Twisteloven § 29-13 annet ledd skal tolkes strengt. Det følger av Rt-2015-506, avsnitt 16, med videre henvisning til lovens forarbeider, at det kreves en høy grad av sikkerhet for at tingrettens resultat ville bli stående etter en eventuell full ankeprøving. Det presiseres videre at **hensikten med bestemmelsen er å stoppe de "håpløse" ankene.**

Ved vurderingen av om anken skal fremmes eller ikke har lagmannsretten delt seg i et flertall og et mindretall.

Ut i fra **sakens dokumenter foreligger det et tilstrekkelig og forsvarlig grunnlag til å foreta en sikker og selvstendig bevisvurdering av spørsmålet om bindende avtale var inngått eller ikke.** Dette gjelder selv om deler av faktumet er omtvistet, hvilket det stort sett er i tvister for domstolen. Saken kan heller ikke sies å ha en slik betydning for de ankende parter, at anken av den grunn bør fremmes.

Utfordring nr. 1: 5. ledd i silingsbestemmelsen:

«*enstemmighet*»

- Ankende parter fulgte opp med en høflig anmodning om omgjøring – som ble etterkommet

Twisteloven § 29-13

(5) Avgjørelse etter første og annet ledd treffes ved beslutning uten muntlig forhandling. Beslutning etter første ledd skal være begrunnet når særlige grunner tilsier det. Nektelse etter annet ledd krever enstemmighet og skal være begrunnet.

Beslutningen kan bare ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen. At en anke ikke er nektet fremmet etter annet ledd, kan ikke ankes eller brukes som ankegrunn.

17. august 2017:

Etter dette må lagmannsrettens beslutning 17. juli 2017 omgjøres, og anken over Hedmarken tingretts dom av 23. mars 2017 fremmes for lagmannsretten

Beslutningen er enstemmig.

Utfordring nr. 2: Bevisvurderingen

Lagmannsretten fant, i motsetning til tingretten, at det var inngått en muntlig avtale om overdragelse av aksjer. Aksjene skulle selges «som de er», og det eneste reelle forhandlingspunkt var prisen for aksjene. Kjøperne hadde, på bakgrunn av forhistorien, telefonsamtaler mellom selger og kjøper og etterfølgende passivitet fra selger, rimelig grunn til å forstå at det var inngått bindende avtale om salg av aksjer.

«Gjeldende rett» er ikke innlysende, og faktumvurderinger er krevende

➤ Selv om domstolene generelt er «best i verden»: Også dommere er mennesker; og man har alle typer, som kan ha (litt) forskjellige tilnærminger

- Faglig (kompetanse)
- Erfaringsbakgrunn
- Politisk
- Religiøst
- Sykdom?

Mennesker:

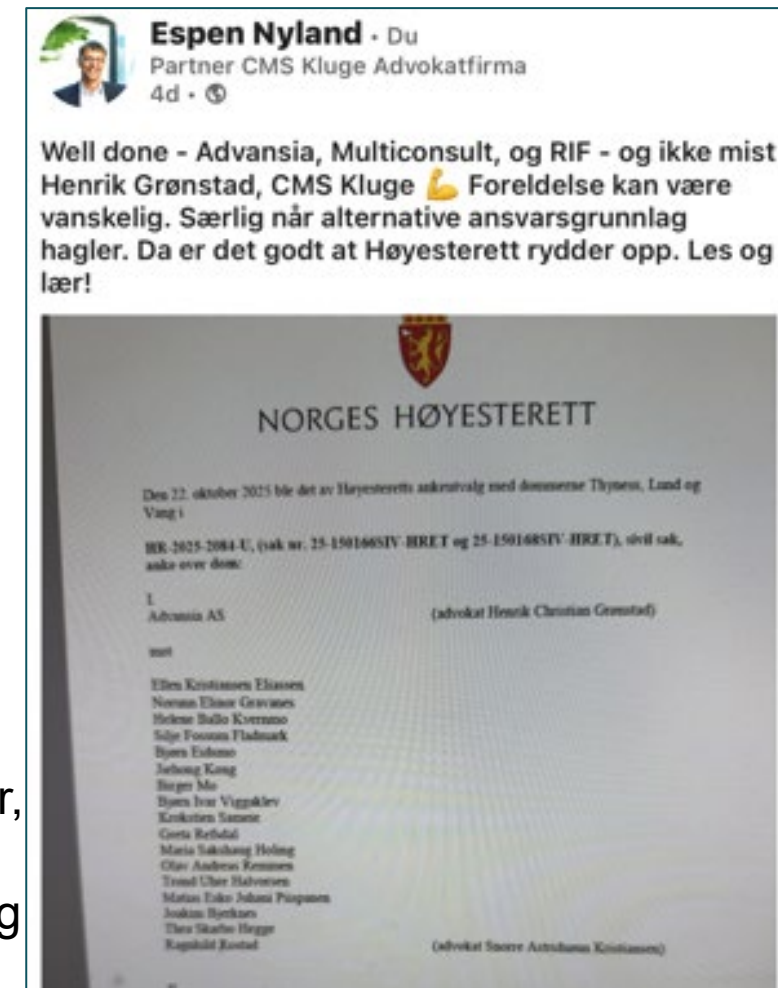
LÆRINGSPUNKTER – ADVOKATENS STÅSTED

1. Har den «alminnelige» dommer tilstrekkelig kompetanse til å håndtere komplisert byggeteknisk faktum?

- Jussen
- Mulighet for meddommere.
- Mulighet for spesialisering i domstolen.
- Hva med alternativet – voldgiftsdommere

Egne erfaringer:

- ✓ Dyktige og samvittighetsfulle dommere
 - Noen unntak, på vilje («sur sak») og på evne
- ✓ Fagkyndige meddommere, rett valgt ut (og uten noen bindinger), gir trygghet
- ✓ Om voldgiftsdommere er «bedre» enn dommere ved de alminnelige domstoler, kanskje - men slett ikke sikkert:
 - Taktikkeri ved oppnevning av voldgiftsdommere (utover det som er vanlig for fagkyndige meddommere) – gjør resultatet mindre forutsigbart

2. Effektivitet og kostnad, sett opp mot alternativene – her voldgift:

- Er voldgift dyrere eller billigere?
 - Kostnader ved dommere
 - Ulempen ved ikke å ha fagkyndige meddommere (eller ha færre juridiske dommere)
 - Er voldgift raskere?
 - ICC, mer komplisert sak: antatt + 2 år
 - Alminnelige domstoler har blitt raske. Voldgift er «som før» – altså forrige årtusen?
 - De alminnelige domstolars avgjørelser publiseres – bidrar til rettsavklaring (selv uten Høyesterett). Bidrar til kostnadsreduksjon på lengre sikt
- For å mene noe mer: Hva tenker domstolen om egen rolle, og hvordan man utnytter de alminnelige domstoler maksimalt?

NORGES
DOMSTOLER

Rettssaker for domstolene

Roar Klausen – lagmann Gulating lagmannsrett
Symposium BFJR oktober 2025

Et dystert bakteppe:

- Det meste er forsøkt - PRIME, oppmans-/ekspertordninger, utenrettslig mekling – men resultatet har uteblitt
- Neste steg: domstolene
- Spørsmålet er da kanskje...

ER ALT HÅP UTE?
VENTER NÅ KAOS OG
TILFELDIGHETER?

Temaet:

- Entreprisesaker for de alminnelige domstoler – dommerøyne generelt og lagmannsrettsøyne spesielt
- Kommentarer til ulike trinn i en sak – tips og et hjertesukk

Dommeren anno 2025 – generalist eller spesialist?

— Dommeren er generalist og slik må det pr. i dag være

- Eksempel på en arbeidsmåned for en dommer

— Blåser vinden i retning av moderat spesialisering?

- Domstolkommisjonen NOU 2020:11 kapittel 23
- Er domstolene konkurransedyktige på det forretningsjuridiske feltet? Hva må til for at domstolene skal bli et fullverdig alternativ til voldgift? Svaret ligger muligens i det kommisjonen peker på.

Entrepriserettsadvokaten anno 2025 – generalist eller spesialist?

- Utvilsomt spesialist
- Samfunnsutviklingen andre områder, herunder for juristyrket

Hvordan går møtet mellom generalisten og spesialisten?

- Overordnede tanker fra dommerhold: vi møter høyt spesialiserte og dyktige advokater. Det legges ned en betydelig innsats i saksforberedelse og gjennomføring av hoved- og ankeforhandling
- Hva kan advokatene forbedre ytterligere?
- Forbedringspotensial også hos dommerne

«Rammeverk» for behandling av entreprisesaker

- Tvisteloven og øvrig prosesslovgivning
- Nye veiledere for behandling av sivile tvister - [rapport-med-lenker-11.9.24.pdf](#)
- Veileder Storkravprosess (Oslo tingrett i samarbeid med Advokatforeningen) - [veileder-i-storkrav.prosess--november-2021.pdf](#)

De ulike trinnene i en sak

- stevning
- tilsva
- (rettsmekling)
- saksforberedelse for tingretten
- dom
- evt. anke
- anketilsva
- (rettsmekling)
- saksforberedelse for lagmannsretten
- ny dom
- Høyesterett?

Utvalgte emner:

- Anke og anketilsvar
- Planmøter i entreprisesaker – ett eller flere?
 - Er advokatene for ettergivende under saksforberedelsen?
- Tvister under saksforberedelsen
- Behov for et levende dokument som viser krav, poster, posisjoner?
- Prosesskriv – hjertesukk
- Frist for avsluttet saksforberedelse – bør være lengre enn ellers. Fem uker?

Utvalgte emner (forts.)

— Hoved/ankeforhandling:

- Hvordan forbereder dommerne seg?
- Disposisjoner og andre hjelpedokumenter
- Advokatenes opplegg – hvor grunnleggende bør det legges opp?
- Tidsplanen
- Den praktiske bruken av juridiske utdrag
- Behandling av sakskostnadsspørsmål i rettsmøtet

- Bruk av fagkyndige meddommere?
- Om man er misfornøyd med saksforberedelse, muligheter?
- Dommeroppsett – kan man håpe på "prioritet"?